

Розуміння механізмів роботи мозку дозволяє педагогам створювати більш ефективні та індивідуалізовані освітні траєкторії, що сприяє успішності кожної дитини. Впровадження нейропедагогічних підходів в інклюзивну практику потребує подальших досліджень та підготовки педагогічних кадрів, здатних інтегрувати досягнення нейронаук у свою професійну діяльність. Перспективним напрямом є розробка спеціальних нейропедагогічних програм та методик для різних категорій дітей з особливими освітніми потребами.

Список використаних джерел:

1. Вознюк О. Нейропедагогіка – потужний ресурс освіти дорослих. Андрагогічний вісник. Житомир: Вид. ЖДУ імені І. Франка, 2019. Вип. 10. С. 19-27. URL: <http://surl.li/mvtpnz>
2. Medina J. Brain Rules: 12 Principles for Surviving and Thriving at Work, Home, and School. Seattle: Pear Press, 2014. 301 p.

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Ігнат'єва Анастасія, здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського (Україна)

Науковий керівник – Волошина О., докторка педагогічних наук, доцентка

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського (Україна)

Діти з особливими освітніми потребами розвиваються так само закономірно, як і їхні однолітки. Розвиток творчих здібностей здобувачів освіти є важливим соціальним явищем. Творчі здібності стали невід'ємною частиною інтелекту особистості, тому їх розвиток є одним із важливих завдань у формуванні сучасної людини.

Творчість – форма психічної активності, універсальна здібність, що забезпечує успішну різноманітну діяльність дітей. Ця здібність є природною, і

тому її можна розвивати. Для формування творчих здібностей важливу роль відіграє розвиток уваги, пам'яті, швидкої реакції, уяви та абстрактного мислення. Формування творчості у здобувачів з особливими освітніми потребами доцільно поєднувати з трудовою діяльністю.

Розвиток творчих здібностей вимагає впровадження нових дидактичних та методичних методів; завдання повинні бути індивідуальними та диференційованими; практичні завдання мають включати гру, арт-терапію, танець, пісочну терапію, спів, гру на музичних інструментах, виконання навчально-практичних трудових завдань. Велику увагу необхідно приділяти оцінюванню: вербальна позитивна оцінка дитину надихає та мотивує.

Розвиток творчих здібностей доцільно спрямовувати так, щоб дитина словесно відтворювала своє бачення. Для цього необхідно розвивати мовлення та словниковий запас дитини. Важливу роль у цьому відіграють логопедичні вправи, логопедичний масаж, допомога сурдопедагога, дефектолога, логопеда.

Важливо розпочинати заняття в молодшому шкільному віці, оскільки цей період є сензитивним, коли активно розвивається уява, емпатія, потреба самовираження.

Для розвитку творчих здібностей ефективно використовувати художню літературу та поезію. Поетичне слово добре сприймається дітьми, які мають різний рівень розвитку. Поезія завжди емоційно насичена, ритмічна, образна та яскрава, тому вона сприяє розвитку мовленнєвої активності, уяви, асоціативного мислення, а також формує емоційний інтелект.

Діти з особливими освітніми потребами за допомогою поетичного слова можуть передати свої переживання, почуття, емоції.

У процесі роботи зі здобувачами в інклюзивному освітньому середовищі доцільно впроваджувати:

- колективне складання загадок, віршів, поетичних текстів;
- казкотерапію; інсценізацію казок та віршів;
- ілюстрування поетичних образів;

- добір рим, створення текстів на одну літеру (Семен солодко спав. Поліна пеленала Петрика. Роман ремонтував ровер).

Щоб процес розвитку творчих здібностей проходив ефективно, необхідно створити доброзичливу та безпечну атмосферу в класі; використовувати різноманітні творчі методи та прийоми навчання; враховувати індивідуальні освітні потреби та можливості дитини; позитивно підтримувати навіть невеликі творчі прояви дітей.

Доречним засобом розвитку творчих здібностей є мовні ігри. Вони спрямовані на розвиток мовлення, уяви, мовного мислення, комунікативних умінь здобувачів освіти. Мовні ігри – ефективний інструмент навчання: вони знижують рівень тривожності, створюють ситуацію успіху, стимулюють мовленнєву активність.

У роботі ефективно використовувати фонетичні мовні ігри з метою розвитку фонематичного слуху, інтонації, правильної звуковимови («Упіймай звук», «Луна», «Звукова доріжка»); лексичні мовні ігри – для збагачення словникового запасу, розвитку асоціативного мислення, розуміння значення слів («Звір – птиця – небилеця», «Який? Чий?», «Небо – вода – земля»); граматичні мовні ігри – для закріплення мовних норм, граматично правильного мовлення («Зайве слово», «Живе речення», «Зміни слово»); ігри на розвиток зв'язного мовлення – для розвитку вміння послідовно та логічно висловлювати власну думку («Склади історію», «Оповідач», «Мікрофон», «Крісло автора», «Продовж речення»); творчі мовні ігри – для розвитку образного мислення, уяви, креативності («Оживи слово», «Склади вірш», «Незвичайна історія», «Фантастична тварина»); комунікативні мовні ігри – для розвитку діалогічного мовлення та навичок спілкування («Капелюх», «Запитай — відповідай», «Рольова розмова»).

Ці мовні ігри виконують не лише навчальну, а й корекційно-розвивальну функцію, адже забезпечують емоційну підтримку дитини, індивідуалізацію навчання та активну участь здобувачів освіти у спільній діяльності.

Кожна дитина унікальна і має право на самовираження, тому формування творчого потенціалу молодших школярів в умовах інклюзивної освіти є дуже важливим для особистісного зростання, самопізнання та емоційного розвитку дитини. Інклюзивний підхід передбачає створення умов для розвитку творчого потенціалу в доступній для дитини формі, незалежно від її психофізичних особливостей розвитку.

Окрім використання художнього та поетичного слова, основними способами розвитку творчих здібностей є ігрова діяльність, диференціація та індивідуалізація навчання, художньо-творча, проєктна, колективна творча діяльність, використання міжпредметних зв'язків, педагогічна підтримка та позитивне підкріплення.

Формування творчих здібностей дітей з особливими потребами потребує комплексного підходу, оскільки цей процес є складним та багатограним. Завдання педагога – створити умови для розвитку творчої особистості, яка здатна критично мислити, бути впевненою в собі, чітко та логічно висловлювати свої почуття й думки, мати високу самооцінку та життєвий потенціал, бути готовою до оригінальності та креативності, мати високий інтерес до навчання й потребу творити. Отже, інклюзивне середовище створює сприятливі умови для формування творчих здібностей дітей з особливими освітніми потребами.

Список використаних джерел:

1. Волошина, О.В., & Зелінський, В.Ю. *Роль проєктної технології у підготовці майбутніх фахівців до професійної діяльності. Вісник науки та освіти.* 2023. 5(11), 424-435. URL : [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-5\(11\)-424-435](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-5(11)-424-435).
2. Фасолько, Т. С. (2011). *Технології розвитку художньої творчості дошкільників в образотворчій діяльності.* Видавничий центр ОГПШ. 2011. 156 с.
3. Федій, О. А. *Естетотерапія* (2-ге вид., перероб. і доп.). Київ : Центр учбової літератури. 2012. 304 с.